

Mottó: "Mindent elsöpör a Hollywood
Amerika nyeri a háborút"
(Moby Dick)

György Péter:

Az amerikai tömegkultúra

Ha a média szót halljuk, általában a média által nyújtott szolgáltatások jutnak eszünkbe. György Péter esztéta (ELTE) azonban magát a médiát (közelebbről az amerikai) tette meg előadásának a tárgyává.

Az amerikai tömegkultúra alapvetően nem esztétikai, hanem pénzügyi kérdés – fejtette ki. Nem meglepő tehát, hogy az USA médiapiacán több százmilliárd dollár fordul meg évente. Pontos összeget megállapítani nehéz, mivel a hagyományos médiaágak mellett (tv, film, sajtó) ehhez a piachoz sorolják az ipar egyre jelentősebb részét is (pl. számítógépipar).

A média befolyása és manipulációs ereje az USA-ban óriási (pl. Reagan elnöki beszédeiben a szófordulatok 38%-át volt filmjeiből válogatták össze). A médiokrácia befolyását a hatalmi körök szoros összefonódása csak erősíti.

A hatás azonban túllép az USA határain. Ennek a kultúrimerializmusnak, figyelmeztetett György Péter, éppen azok az országok eshetnek legkönnyebben áldozatul, melyek eddig tőle többé-kevésbé hermetikusan el voltak zárva.

A hatalmas anyagi erőforrások azonban nem állnak arányban a teljes informáltság megteremtésére való törekvéssel. Az előadó véleménye szerint a Gutenberg-galaxis végéről beszélhetünk, hiszen el lehet úgy árasztani a világot hírekkel, hogy közben alapvető dolgokat hallgatnak el (pl. hogy hány iraki katona esett el az Öböl-háborúban). A veszély az, hogy a racionális kifejezésmód mögött a tartalom felpuhul ("a pszeudoracionálisnak nincs belső struktúrája"). Itt ért el az előadó mondanivalójának lényegéhez.

1991. október 7. fordulópont az emberiség kultúrtörténelmében. (Ha Friedell megélte volna!) E naptól kezdve legálisan szállítható bármilyen információ telefonvonalakon. Az új érában az absztrakció helyébe a percepció lép (az olvasás kora helyett a nézés kora következik). Az oktatásban ez úgy jelentkezik, hogy a számítógép-nevelte, könyvet nem ismerő tanulók agya bipolarizálódik: igen-nem válaszokat képesek csak adni, ill. bizonyos kérdéseket nem értelmeznek. Mindebből pedig a filozófia, sőt az egész humanista tradíció halála következik. (Ez az állítás egyébként egybecseng Fukuyama híres tanulmányának konklúziójával.)

György Péter szerint "siránkozni nem érdemes, mert ez van". Valóban. Tehetetlenségünket azonban feloldhatjuk, ha áldozunk az olvasásra.

Hiszen (írta Umberto Eco) a jóisten a könyvtárban lakik.

Majer Balázs